הרי היא כפקדון עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר מלוה אע״ג דלא נשתייר הימנה שוה פרוטה ומר סבר נשתייר הימנה שוה פרוטה אין ואי לא נשתייר הימנה שוה פרוטה לא אבל דכולי עלמא מקדש במלוה מקודשת אמר (ליה) רבא ותסברא הא מתרצתא הא משבשתא היא האי פקדון היכי דמי אי דקביל עליה אחריות היינו מלוה אי דלא קביל עליה אחריות אי הכי ארתני סיפא ובמלוה אע״פ שלא נשתייר הימנה שוה פרוטה מקודשת ניפלוג וניתני בדידה במה דברים אמורים שלא קבלה עליה אחריות אבל קבלה עליה אחריות אע״ג דלא נשתייר הימנה שוה פרוטה מקודשת אלא תריץ הכי ובמלוה אע״פ שנשתייר הימנה שוה פרוטה אינה מקודשת ר׳ שמעון בן אלעזר אומר משום ר״מ מלוה הרי היא כפקדון במאי קמיפלגי אמר רבה אשכחתינהו לרבנן בבי רב דיתבי וקאמרי במלוה ברשות בעלים לחזרה והוא הדין לאונסין קמיפלגי דמר סבר מלוה ברשות לוה קיימא והוא הדין לאונסים ומר סבר מלוה ברשות בעלים קיימא והוא הדין לאונסים ואמינא להו לאונסים כולי עלמא לא פליגי דברשות לוה קיימי מאי טעמא לא גרעא משאלה מה שאלה דהדרה בעינא חייב באונסים מלוה לא כל שכן אלא הכא מלוה ברשות בעלים לחזרה איכא בינייהו ואלא הא דאמר רב הונא השואל קורדום מחבירו ביקע בו קנאו לא ביקע בו לא קנאו לימא כתנאי אמרה לשמעתיה לא עד כאן לא פליגי אלא במלוה דלא הדרה בעינא אבל בשאלה דהדרה בעינא דברי הכל ביקע בו אין לא ביקע בו לא קנאו נימא כתנאי התקדשי לי בשטר חוב או שהיה לו מלוה ביד אחרים והירשה עליהם ר״מ אומר מקודשת וחכ״א אינה מקודשת האי שטר חוב היכי דמי אילימא שטר חוב דאחרים היינו מלוה ביד אחרים אלא לאו שטר חוב דידה ובמקדש במלוה קמיפלגי לעולם שטר חוב דאחרים והכא במלוה בשטר ובמלוה על פה קא מיפלגי במלוה בשטר במאי פליגי בפלוגתא דרבי ורבנן קמיפלגי דתניא אותיות נקנות במסירה דברי רבי וחכ״א בין שכתב ולא מסר בין שמסר ולא כתב לא קנה עד שיכתוב וימסור מר אית ליה דרבי ומר לית ליה דרבי ואיבעית אימא דכ״ע לית להו דרבי והכא בדרב פפא קמיפלגי דאמר רב פפא האי מאן דזבין שטרא לחבריה צריך למיכתב ליה קני לך הוא וכל שעבודיה מר אית ליה דרב פפא ומר לית ליה דרב פפא ואיבעית אימא דכולי עלמא אית להו דרב פפא והכא בדשמואל קמיפלגי דאמר שמואל המוכר

הרי היא כפקדון. דאם נשתייר אין לא נשתייר לא: **אבל דכ״ע המקדש במלוה.** שישנה בעין מקודשת: **ותסברא מתרצתא היא.** דקתני במלוה אע״פ שלא נשתייר מקודשת: **אי דקביל עליה אחריות.** שאם יגנב תשלמנו לו: **היינו מלוה.** כיון שנגנב ונתחייבה בו נמצא מלוה אצלה וכיון דתנא במלוה אע״פ שלא נשתייר מקודשת פקדון נמי שלא נשתייר תתקדש ביה: **אלא דלא קביל עליה אחריות.** וכי איגנוב לא מחייבא ביה אבל קבלה עליה אחריות מקודשת: **אדרבי.** במלוה נפלוג בפקדון גופיה דיש פקדון שאפי׳ לא נשתייר כלום מקודשת: **אלא.** על כרחך כדקבלה עליה אחריות קתני דאם לא נשתייר אינה מקודשת דמלוה היא והמקדש במלוה אינה מקודשת וכי נשתייר מקודשת בההיא שיור וגבי מלוה תריץ הכי אע״פ שנשתייר אינה מקודשת משום דלהוצאה ניתנה: **במאי קמיפלגי.** אי בלהוצאה ניתנה פליגי סוף סוף כתנאי אמרה רב לשמעתיה: **אשכחתינהו לרבנן בבי רב.** מצאתי התלמידים בבית המדרש דכל היכא דמיירי בבי רב לאו רב ממש הוא אלא בבית המדרש הוא: **וקאמרי.** לעולם להוצאה ניתנה דברי הכל ואם שלח בה יד להוציא ממנה שוה פרוטה הרי החזיק בהם ואין הבעלים יכולין לחזור והויא ליה מלוה ואינה מקודשת ואפילו רובה בעין והכא בשלא הוציא ממנה כלום ולהכי אמר ר״ש בן אלעזר מקודשת דקסבר מלוה שהיא כולה בעין ברשות בעלים היא לחזרה אם בא מלוה לחזור בו ולתובעה חוזר הילכך השתא הוא דיהבה ניהליה והוא הדין לאונסין קיימא נמי ברשותיה דאי מתאנסי פטור הלוה: **השואל קורדום.** לעשרה ימים: **ביקע בו.** הויא חזקה להשתמש בו ימי שאילתו ואין המשאיל יכול לחזור בו: **לימא כתנאי אמרה.** דלר׳ מאיר אם ביקע בו קנאו לא ביקע בו לא קנאו ולת״ק אפילו לא ביקע בו נמי דמלוה אינו ברשות בעלים לחזרה: **דלא הדרה בעינא.** הילכך כיון דרשאי הלוה ליקח בהן סחורה מיד הויא ליה ברשותיה ואין המלוה יכול לחזור שהרי לא לכך הלוהו לקבל מעות הללו עצמן אלא מעות אחרים: **נימא כתנאי.** הא דרב דאמר המקדש במלוה אינה מקודשת: **והירשה עליהן.** כתב לה הרשאה עליהן: **נקנות במסירה.** אינו צריך לכתוב שטר מכירה על השטר שהוא מוכר לו אלא משמסר לו שטר שיש לו על אחרים לזכות בו נתחייב הלוה לפורעם לזה: **בין שכתב.** לו שטר מכירה עליו ולא מסר לו שטר החוב ובין שמסר לו שטר החוב ולא כתב לו שטר מכירה עליו לא קנה. וה״נ שמסר לה שטר החוב אע״פ שלא כתב לה שטר מכירה עליו מ״ד מקודשת אית ליה דרבי ומר לית ליה דרבי: **ואיבעית אימא דכ״ע לית להו דרבי.** והכא בשמסר וכתב מיירי אלא שכתב לה קני לך האי שטר ולא כתב לה קני לך כל שעבודא דלית ביה מאן דאמר אינה מקודשת כרב פפא: **דכולי עלמא אית להו דרב פפא.** וכי אמר ר״מ מקודשת בשכתב לה כו׳ והכא בדשמואל קא מיפלגי:

ואפילו

אלא מלוה ברשות בעלים לחזרה איכא בינייהו. פי׳ דלת״ק דר״ש אינה מקודשת משום דמלוה ברשות לוה קיימא ור״ש בן אלעזר דאמר מקודשת משום דמלוה ברשות מלוה קיימא וא״ת אכתי נימא רב כתנאי אמרה לשמעתיה דהא איהו דאמר המקדש במלוה אינה מקודשת לא אתי כר״ש בן אלעזר וי״ל דרב נמי סבר כוותיה ולא תיקשי מידי דהא דאמר רב אינה מקודשת מיירי במלוה שהתחיל להוציאה[א] וכהא קאמר דאינה מקודשת אפילו נשתייר שוה פרוטה ור״ש בן אלעזר לא איירי אלא במלוה שהיא עדיין בעין ואע״ג דאמר במילתיה דר״ש אם נשתייר ש״פ מקודשת דמשמע אע״פ שהתחיל להוציאה י״ל דר״ש בן אלעזר איירי שנגנבו או שאבדו שלא שלח בהן יד אבל אם התחיל להוציאה אינה מקודשת:

אלא הא דאמר רב הונא השואל קורדום מחבירו ביקע בו קנאו. לענין שלא יוכל המשאיל לחזור בו קאמר אבל לענין להתחייב באונסין כי לא ביקע בו נמי חייב באונסין כדאמר בפרק השואל (ב״מ דף צט.) דמשעת משיכה חייב באונסיה: **לעולם** שטר חוב דאחרים. אבל שטר חוב דידה אינה מקודשת וא״ת ומאי שנא והא אידי ואידי מלוה היא[ב] וי״ל דודאי מלוה דידה שקנאתו כבר ואינו נותן לה שום דבר חדש שהרי אותם המעות היו שלה קודם הקידושין דין הוא דאינה מקודשת אבל כשנתן לה המלוה דאחרים נותן לה דבר חדש שלא היה בידה קודם אמר דמקודשת דנהי דאין המלוה בעין מ״מ זכות הוא לו כאילו היה בעין: **דכ״ע** לית להו דרבי. מכאן יש להוכיח דאין הלכה כרבי מדהוה מצי למימר דכ״ע אית להו דרבי דמסירת אותיות למודה מהני והכא גבי אשה נמי מיירי שמסר לה את השטר והיינו טעמא דחכמים דאמרי אינה מקודשת משום דקסברי דצריך לומר בפה כשמוסר לו השטר קני לך איהו וכל שיעבודיה והוא לא אמר לה כך ופליגי בדרב פפא דכי היכי דאמר רב פפא דבעי למיכתב ליה קני לך איהו וכל שיעבודיה כמו כן צריך לומר הכי בפה למ״ד אותיות במסירה נקנות ומדקאמר גמרא דכ״ע לית להו דרבי שמע מינה דלית הלכתא כוותיה דרבי ובפרק המוכר את הספינה (ב״ב דף עו.) יש ספרים חלוקין אית דגרסי דהלכה דאותיות נקנות במסירה ואית דגרסי דהלכה דאין אותיות נקנות במסירה ומשמע הכא כההיא גירסא דאין אותיות נקנות במסירה[ז]:

המוכר

עין משפט נר מצוה

עז א מיי׳ פ״ג מהל׳ מלוה ולוה הלכה ח סמג עשין לד טוש״ע חו״מ סי׳ עב סעי׳ א:

עח ב מיי׳ פט״ו מהל׳ מלוה ולוה הלכה א סמג עשין לד טוש״ע חו״מ סי׳ קב סעי׳ א:

ג [מיי׳ פ״א מהל׳ שאלה הל״א טוש״ע חו״מ סי׳ שמ סעי׳ א]:

עט ד ה מיי׳ פ״ה מהל׳ אישות הלכ״ב יג סמג עשין מח טוש״ע אה״ע סי׳ כח סעי׳ ז ח:

ו [מיי׳ פ״ו מהל׳ מכירה הל׳ י יא טוש״ע חו״מ סי׳ סו סעי׳ א]:

פ ז מיי׳ פ״ו מהל׳ מכירה הל״א סמג עשין פב טוש״ע חו״מ סי׳ סו סעי׳ א:

◆

תוס׳ ר״י הזקן

כפקדון. ואם יש במלוה בעין שוה פרוטה מקודשת דיכול לחזור בו המלוה כדמפרש. במאי קמיפלגי. ז) בלהוצאה ניתנה סוף סוף כתנאי אמר רב לשמעתיה. אשכחתינהו. כלומר לעולם להוצאה ניתנה דברי הכל כששלח בו יד דהואיל והוציא ממנה פרוטה הרי החזיק בה ואין הבעלים יכולים לחזור בה, והכא שלא הוציא ממנה כלום הלוה עדיין פליגי אם היו ביד המלוה* כל זמן שלא הוציא הלוה כלום ממנה ואע״פ שהוא בידו או לא. לאונסים. אם המלוה היא עדיין בעין ביד הלוה ונאנסה שנגנבה או אבדה מחייב באחריותה. לחזרה. אם יכול לחזור בו המלוה כל זמן שהוא בעין ביד (המלוה) [הלוה]. השואל קרדום מחברו. פי׳ לזמן קצוב. ולית הלכתא כרב הונא כמו שבארנו בהשואל. ביקע בו. שנשתמש בו קנאו לאותן ימים ששאלו. והלכה כת״ק דברשות לוה קיימא ואינו יכול לחזור בו. לית להו דרבי. ומיירי כשכתב לה שטר לקנות בו החוב ומסר לה שטר החוב.

*נראה דצ״ל אם הם ברשות המלוה לחזרה כל זמן וכו׳ (נד״ז).

מסורת הש״ס

א) רש״ל מ״ז, ב) [בכת״י נוסף: ואי בעי למיהדר לא הדר], ג) ב״מ נט, ד) ב״ב עו. קמג. יבמות קטו. סנהדרין לא, ה) ב״ב עו:, ו) ועי׳ תוס׳ ב״ב דף עו: ד״ה אמר ר״פ ותוס׳ שם עו. ד״ה אמר אמימר, ז) [צ״ל אי בלהוצאה].

◆

מוסף רש״י

ביקע בו קנאו. עד שיכלו ימי שאלתו, לא ביקע בו לא קנאו. דקסבר אין משיכה קונה בשומרים (ב״מ צט.). אותיות נקנות במסירה. המוכר שטר חוב לחבירו קנה החוב במסירת אותיות (סנהדרין לא.). לגבות הלוקח את החוב מן הלוה במסירה שמסר לו המלוה את השטר, ולא מצי טעין לוה לגזר ע״פ ללותיך מסרו לך (רשב״ם ב״ב עו.). לאותיות כגון שטר נקנות במסירה בלא קנין ואין יכול לחזור בו (יבמות קטו.), ונשתעבד לו לוה לזה הקונה כמו שהיה משועבד למלוה כל זמן שלא חזר ומחלו (רשב״ם ב״ב קמז.). ולא צריך למכתב קני לך וכל שעבודיה ולא שום שטר (שם עו.). בין שכתב ולא מסר. כתב לו מוכר ללוקח שטר מכירה על שטר זה ומסר לו אותו שטר מכירה, אבל לא מסר לו עדיין שטר המלוה. לא קנה עד שיכתוב וימסור. דמצי למימר ליה נייר בעלמא זביני לך, ובשטר מכירה לחוד לא קני דאין נקנין בשטר אלא קרקע ועבדים (רשב״ם ב״ב עו.). צריך למיכתב ליה. שטר אחר, קני לך הוא וכל שעבודיה. ולפרושי אתא דהלכתא כרבנן דפליגי עליה דרבי ואמרי עד שיכתוב וימסור, וגם בא לפרש היאך יכתוב ליה ההוא שטרא (שם עו:).

◆

מוסף תוספות

א. הו לא מצי מלוה למיהדר כמו בשואל קרדום מחבירו דאם בקע בו קנהו ולא מצי משאיל הדר ביה. תוס׳ הרא״ש.

ב. דאף היא נתנה להוציאה אצל אחרים. רשב״א.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones